

Критерії оцінювання індивідуального дослідного завдання

Аспект роботи	Бали
Бали нараховуються	
Ступінь виконання завдання, поставленого керівником, повнота розкриття теми	5
Рівень самостійності у виконанні завдання	2
Якість оформлення (дотримання структурного та мовного оформлення, малюнки, схеми, таблиці, фотографії)	2
Повнота та якість бібліографічного опису, наявність посилань на літературні джерела	1
Висновки та рекомендації	2
Вміння аргументовано захистити положення представлені у дослідній роботі	3
Всього	15
Бали віднімаються	
За неповноту розкриття теми	0-5
За виявлене списування з інших джерел	0-2
За неякісне оформлення (недотримання структурного та мовного оформлення, відсутність малюнків, схем, таблиць, фотографій)	0-2
За помилки в оформленні бібліографічного опису, відсутність або неузгодженість посилань у тексті на літературу	0-2
За відсутність висновків	0-1
Студент не може аргументовано захистити положення представлені у дослідній роботі	0-3
Всього	0-15

Індивідуальне навчально-дослідне завдання, як ефективна форма переходу на особистісно-орієнтоване навчання, вимагає постійної уваги викладачів кафедри до формування щорічного перегляду тематики індивідуальних завдань дослідницького характеру. При відборі тематики індивідуальних завдань перевага надається тим, які вимагають застосування комп'ютерної техніки.

Таким чином, у технології модульно-рейтингового навчання, організація й оцінювання такого виду позааудиторної самостійної роботи, як навчально-дослідне завдання з хімії, сприяє підвищенню самостійності, відповідальності студентів, стимулює творчу роботу на протязі семестру, створює умови для самореалізації студентів, вияву їх індивідуальних здібностей, росту інтелекту, формування наукового світогляду.

Література

1. „Положення про ІНДЗ з дисциплін у Дрогобицькому державному педагогічному університеті імені Івана Франка“./Розроб. Кишакевич Ю.Л., Шубак М.І., Блажків В.С. – Дрогобич, 2004р.

РОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ЕКСПЕРИМЕНТІВ В ОРГАНІЗАЦІЇ ШКІЛЬНОГО ДОСЛІДНИЦТВА

Гладкий М.О. (Полтава)

Правильно організована праця учнів з дослідництва, навчання їх у процесі цієї праці можливі тільки за умови складання добре продуманого навчально-виховного плану.

В організації шкільного дослідництва потрібно розрізняти досліди навчального характеру, які передбачаються навчальною програмою з трудового навчання та програмою праці учнів на шкільній ділянці, і навчально-виробничі, які передбачені програмами трудового навчання учнів в старших класах.

Робота на навчально-дослідній ділянці за програмами з сільськогосподарської праці для всіх учнів школи обов'язкова. За всіма класами на вегетаційний період закріплюють ділянки в полях сівозміни.

Гурткам учнів молодших і старших класів відводять окремі ділянки в полях сівозміни. Для кращої організації роботи на ділянці перед початком навчального року складають загальношкільний виробничий план. До цього плану входить і проведення дослідів.

Перед тим, як складати план дослідження, потрібно проаналізувати роботу, виконану на шкільній ділянці за минулий рік, і визначити види праці й тематику досліджень на новий навчальний рік та послідовність їх виконання; забезпечити зв'язок навчання з продуктивною працею, залучити фахівців і майстрів виробництва тощо.

План роботи навчально-дослідної ділянки має відображати:

1. Основні завдання ділянки з урахуванням усіх її частин та відділів.
2. Організацію земельної площі (дається коротка характеристика ділянки, наводяться дані про ґрунт, умови зволоження, освітлення тощо).
3. Зміст навчально-дослідної роботи учнів кожного класу.
4. Організацію роботи на ділянці в навчальний період і під час літніх канікул (окремо по класах).
5. Перелік необхідного знаряддя та обладнання.
6. Потребу в посівному та садивному матеріалі, у добривах (або кормах для тварин).
7. Зв'язок з районним агровиробничим об'єднанням, науково-дослідним закладом (станцією, інститутом).
8. Облік роботи учнів за програмою з трудового навчання.
9. Використання в навчальній та гуртковій роботі результатів дослідної роботи на ділянці.

Отже, план дослідної роботи входить окремим пунктом до загального плану роботи на навчально-дослідній ділянці.

За змістом і характером навчальні досліди відмінні від дослідів наукових. Вони спрямовані переважно на перевірку вже відкритих закономірностей у природі, нових агрозаходів вирощування рослин тощо. Наприклад, наукою давно відкриті й досліджені стадії розвитку рослин (яровизації світлова), проте досліди з яровизації насіння різних культурних рослин є обов'язковими в школі. Наслідки цих дослідів учні застосовують на практиці, а також передають районним агровиробничим об'єднанням, науково-дослідним закладам.

Плануючи виробничі досліди, учитель має брати до уваги конкретні умови господарства, намагатися передбачити труднощі, які можуть виникнути під час їх проведення.

План проведення кожного дослідів розробляють за такою орієнтовною схемою: назва теми дослідів; коротке обґрунтування; завдання дослідів; термін виконання; місце проведення; обладнання; методика роботи; очікувані наслідки; керівник; виконавці.

Назва теми має відображати суть питання, бути короткою і чітко сформульованою. В обґрунтуванні подаються основні відомості з даного питання, які мотивують доцільність проведення дослідів, його актуальність. У завданні зазначається, що потрібно з'ясувати поставленим дослідом. Термін виконання — період року і приблизні дати початку і закінчення дослідів. Час його проведення визначається залежно від поставлених завдань, видових біологічних особливостей рослин і тварин, з якими проводять досліди, впливу фактора, що вивчається, тощо.

Ознайомившись з теоретичним матеріалом, необхідним для обґрунтування дослідів, учитель може визначити, через який час ефективно виявиться дія фактора, що вивчається. Наприклад, на проведення дослідів з польовими

культурними рослинами потрібно не менш як один вегетаційний період, а то й 2-3 роки. З ягідними і плодовими культурами досліди з однієї теми можуть тривати протягом 3-4 років і більше.

Зазначається місце проведення досліду — шкільна лабораторія, лабораторія при фермі, теплиця, навчально-дослідна ділянка та ін.

Обладнання для проведення досліду — це необхідний інвентар (ваги, прилади, посуд, лабораторне обладнання), корми, препарати (вітаміни, антибіотики, мінеральні солі) тощо.

Визначаючи методику досліду, записують основні принципи організації й послідовність виконання робіт, спостережень.

Під очікуваними наслідками розуміють те, що повинен одержати експериментатор у процесі досліду (приріст маси тварин, урожаю рослин та ін.).

Дослід може проводитися під керівництвом зоотехніка господарства, зоотехніка або бригадира ферми. Записують посаду, прізвище, ім'я і по батькові керівника, а також прізвища, імена виконавців досліду.

Один і той самий дослід можна провести з участю різної кількості людей. В одному випадку вчитель може залучити до проведення лише кількох учнів, які виконують весь цикл робіт, в іншому — велику групу учнів, але з невеликим обсягом робіт і диференціацією їхньої праці.

Як приклад планування можна навести план досліду з тваринництва.

Тема досліду. Вплив ферментів на підвищення живої ваги поросят.

Коротке обґрунтування. Після відлучення молодий організм поросят ще не може виділяти достатньої кількості ферментів для перетравлювання їжі, яка за своїм складом має інші поживні речовини, ніж молоко свиноматки. Додавання до корму ферментного солоду поліпшує перетравлювання і засвоєння корму, а це підвищує приріст тварин.

Завдання досліду. Вивчити доцільність додавання ферментного солоду для кращого використання корму.

Термін виконання. Дослід проводиться протягом трьох місяців.

Місце проведення. Шкільна свиноферма.

Обладнання. Ферментний солод — 72,5 кг, ваги 3 різноважками для відважування солоду, посуд для наважок, мішалки — 2, рушники — 2, мило — 1 кусок, сода для миття посуду — 500 г, клітка для зважування поросят, стрічка для вимірювання, групові клітки, мітли — 2, лопати — 2, щітки — 2.

Методика роботи. Дослід проводиться з двома аналогічними групами поросят чотиримісячного віку за схемою:

Група	Кількість поросят	Умови досліду
Дослідна	10	Додавання по 60 г ферментного солоду до добового раціону корму
Контрольна	10	Добовий раціон без додавання ферментного солоду

Обидві групи поросят утримують в однакових умовах. Ферментний солод дають тричі на день під час згодовування корму. Через кожні два тижні поросят зважують. Під час досліду ведуть спостереження за станом здоров'я й апетитом поросят. Враховується вся кількість використаного корму в дослідній і контрольній групах.

Очікувані наслідки. Краще споживання та засвоювання корму і приріст ваги поросят.

Керівник. Учитель трудового навчання.

Виконавці. Ланкова, члени ланки.

Підписи: Керівник
Ланковий

Дата

План дослідницької роботи учнів складають і погоджують здебільшого з участю спеціалістів виробництва.

На основі дослідницької роботи молодь глибше опанує в теорії і на

практиці технологію, техніку, економіку й організацію сільськогосподарського виробництва.

Література

1. Титаренко О. Педагогічні основи дослідницької роботи учнів // Збірник наукових праць ПДПУ імені В.Г. Короленка. - Серія "Педагогічні науки". - Вип. 4(51). - Полтава, 2006. - С.42-50.
2. Терещук А. Формування в учнів цілісної системи знань про сільськогосподарське виробництво як науково-методична проблема // Збірник наукових праць ПДПУ імені В.Г. Короленка. - Серія "Педагогічні науки". - Вип. 2(41). - Полтава, 2005. - С.252-258.

ПРИНЦИПИ ВІДБОРУ ІНФОРМАЦІЇ ЗМІ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКИХ УМІНЬ І ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Гнітій Н.В. (Полтава)

Очікування суспільства, що стоять сьогодні перед ВНЗ і які проголошені в документах Болонської декларації, спрямовані на перехід освітньої системи на новий тип інтерактивної інноваційної освіти, її конкурентоспроможність у європейському та світовому освітніх просторах, формування покоління молоді, що буде захищеним та мобільним на ринку праці, матиме необхідні знання, навички та компетентності для інтеграції в суспільство на різних рівнях, буде здатним до наукової діяльності впродовж життя. Така позиція вимагає від сучасної вищої школи особливо серйозних реформаційних кроків до оновлення змісту освіти та до застосування нових педагогічних підходів до навчальної роботи, впровадження інформаційних та комунікативних технологій, які модернізують процеси розвитку суспільства. Для задоволення цих вимог і вводиться у практику вищої школи медіаосвіта.

Перед студентами ставиться безліч завдань пошукового рівня та творчого характеру (створення відеофільмів, навчальних слайдів, медіа презентацій, рекламно-дослідницьких презентацій).

Рішення цих задач виявляється неможливим без використання оригінальних повідомлень засобів масової інформації (ЗМІ, мас-медіа), але далеко не всі з них придатні для використання в процесі науково-дослідної діяльності. Щоб виявити принципи відбору повідомлень ЗМІ і критерії відповідності ним, необхідно в найзагальніших рисах познайомитися з властивостями інформації мас-медіа і з'ясувати, яким чином вони можуть бути використані у медіаосвіті.

Дидактичні властивості і функції повідомлень засобів масової інформації

Дидактичні властивості і функції повідомлень засобів масової інформації безпосередньо пов'язані з властивостями медіатекстів, які не залежать від носія інформації. Розглянемо, наприклад, властивості друкарських текстів.

По вигляду друкарські тексти можна розділити на три великі групи: учебові (по хімії — для вищої школи), для газет і журналів і художні тексти. Ці групи різко розрізняються по цілому ряду властивостей.

Можливість різної інтерпретації тексту пов'язана з кількістю шарів інформації і призначенням тексту. Учебовий текст не допускає різного розуміння інформації. Проте відзначимо, що це справедливо лише в рамках одного учебового предмету, бо одні і ті ж терміни в різних наукових дисциплінах мають різне значення. Прикладом можуть служити такі терміни, як радикал, індикатор та інші.

Тексти преси завжди несуть в собі приховане значення, тому різні студенти будуть інтерпретувати їх по-різному. Але найбільший простір для інтерпретації представляють твори художньої літератури, оскільки їх тексти за